Ն՝ 117 ԹՐԾՐԻՆԻ ՍԱՆԻ 24 ԲԷՆԶԵՄՊԻՀ 1877

ԹԻՐԱԶԻՍԱՆԸ ԷՖԷՐԻՍ

ՄԷՎԱՏՏԸ ԲՕԼԻԹԻՔԻՑԷ ԻԼՄԻՑԷ ՎԷ ՄԻԼԻՑԷ ՎԷ ՍԱՒՐԷՑԻ ՀԱՄԻ ԵԷՎՄԻ ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

Պետ՝ալի սենեվի իքի եիւզլիւք գայիմ՝ : Ալթը այլըղը 1 եիւզլիւք գայիմ՝ : Իւչ այլըղը 1 էլլիլիք գայիմ՝ : Պիր նիւսխեսի 30 բարա պագըր : Բօսքա իւմրեքի բաշրա իջիւն սենելիկի 4 վե ալթը այլըղը 2 եիրմիլիք գայմ՝ տիր:

Ռումումա Ֆահտելի օյան նեղրիյաթ վե իլանաթ մեհճանեն վե մեմնունեն տերմ իտիլեճեք տիր: Իլանաթը սահիբենին այրըճա բազարլըղը իտիլեճեք տիր: Իտարեխանեսի Ստամպօլտա Քիւրքճիւ խանընտա տըր :

ԱՍԻԹԱՆԷ 24 ԹՐԾՐԻՆԻ ՍԱՆԻ

ՐԷՍՄԻ

(Ա.Հմէտլիտէ Սիւլէյման բաշա հաղրէթլէրինտէն.)

Պու կիւն սաաթ 2 պուչուգտա Մարեանի մէվգբինտէ պուլունան տիւշմէն իւզէրինէ հիւճումէ մէմուր, Ռէչիտ բաշա վէ Մուսթաֆա Ռէմզի պէյ լիվալարը հարէքէթէ պաշլատըլար :

Տիւշմէն, թէհասսիւնկեահը պուլունան իսթիհքեամաթը մէթինէյէ վէ թօքլարընդն մահալի թապիասընա միւսթէնիտէն սէպաթ իթմէք իսթէտի իսկ տէ, թարաֆ թարաֆ թէրթիպ օլունան հիւճում գօլարընդն սավլէթինէ տաեանամայարադ իքինճի միւտաֆաա իթթիխադ իյլէտիյի էլէնա բիշկեահը սըրթլարընա միւնհէզիմէն ըճաթ իթտի, վէ ասաքիրի Շահանէ տախի տիւշմէնի գօվալայա գօվալայա, իսթիհքեամլարը ալթընա սօգուլտուլար : Լաքին ասքէրլէ պէրապէր թօքլարըմըզը տա կէօնտէրմէք միւմքին օլամայըպ, տիւշմէնին իսկ էլէնա էօնլէրինէ թապիա գէլընմըշ պիր խայլը սահրա թօքլարը պուլունտուղունտան, կէօսթէրախի չիտտէթլի թօք ատէշլէրինտէն թէվագդը իթմէք իւզրէ ասաքիրի Շահանէ պիր միւտտէթի մուվագդաթա իշին թէվագդուֆէ մէճպուր օլտու :

Սարֆ օլունան ղայրէթ վէ իգտամլէ պաթարեալարըմըզ տիւշմէն պաթարեալարընը զէտելէյէճէք մէվգիյէ վաղ օլունտուգտան սօնրա, ասաքիրի շահանէ թէքրար հիւճիւմ էյլէտիլեր : Պու սքրատա Հաճի Հիւսէյին բաշա լիվասը Ռէմզի պէյ լիվասընընդն սօլ թարաֆընտան վէ էլէնանընդն Դարտիճ ճիհէթի չօսէսինտէն պէր մուճիպլի թալիմաթ իլէրի հարէքէթ վէ էլէնանընդն Թըրնօվա եօլունա տօղրու քէմալի սիւրաթ վէ չիտտէթլէ թէգատտիւմէ մուպաշերէթ էյլէսի :

Տիւշմէն հէրճիհէթտէն կէօրտիւյիւ հիւճումլէրտէն եբլարագ վէ քիւլլիյէթլի թէլէֆաթ վէրէրէք նիհայէթ էլէնա իւզէրինտէքի իւչիւնճի խաթթը միւտաֆաայը թուրթտու իսկ տէ, նէթիճէսինտէ օրատա տախի օխարաֆտան կէօրտիւյիւ նավլէթ իւզրինէ, բէրիշանիի թամ իլէ գաչբպ, պիր գբսմը արգասընտաքի եիւքսէք տաղլարը թբրմանտը վէ Թըրնօվա ճատտէսինի թուրթապիլէն տիկէր գբսմ տախի բէք ֆէտաքեարլըգլար իլէ էօմրիւնիւ գուրթարապիլտի վէ ասաքիրիի շահանէ տախի մուզաֆպէրէն ագշամ սաաթ 11 տէ էլէնայը կէրի ալտըլար :

Պու մուհարէպէտէ տիւշմէնտէն 11 գբթա սահրա թօքսան վէ 20 տէն զիյատէ գարադը, վէ քիւլլիյէթլի սիլահ, վէ 1 միրալայ վէ 3 եիւզ պաշը վէ 300 է գարիպ սիլահ էնտաղ օլմագ իւզրէ էսիր վէ քիւլլիյէթլի էրզադ վէ էշեա հայվանաթ վէ կատանա ախզ ու իղթինամ օլունտու : Տիւշմէնին մէյտանտա գալան լաշէլերի իշլէրինտէ պիր միրալայ վէ պիր խայլը զապթի պուլունմագ իւզրէ 3000 ի միթէճավուզ կէօրիւլիյօր : Իտիլէն թախմին իւզէրինէ տիւշմէնին 16 թաղուր ասքէրիյէ, 24 գբթա թօքու օլուպ ասաքիրի շահանէնին մուհարիպ գբսմը հէման օլ մբգտար պիլէ տէյիլ իսկ :

Շէհիտ վէ մէճրուհումուղուն մբգտարը իսկ հէնուզ ճուրնալար ալընմասը իսկ տէ, նէսպէթ գապուլ իթմէյէճէք վէ ինանմայաճաք մէրթէպէտէ ճիւզի տիր, վէ իմէրատան եալընըզ Մուսթաֆա Ռէմզի պէյ իւչ եէրինտէն, վէ պին պաշը Ակեահ պէյ այաղընտան եարալանմըշլար տըր :

— Ճէնէրալ Կուրգօյա տայիր, տիւնքի կիւն Վագբթ զաղէթասընտան նագլէն եաղտըրըմըզ հավաասսէն սօնրա, օ պապտէ իքի սէֆարէթխանէյէ տահա թէլէկրաֆ կէլմիշ օլտուղունու խապէր ալտըգ : Իշպու իքի թէլէկրաֆտա տախի մուհարէպէնին նէրէտէ վուգու պուլտուղունա վէ հանկը կիւն պաշլատըղընա տայիր պիր կէօնէ թաֆսիլաթ կէօրիւլմէտիյի հալտէ ճէնէրալ Կուրգօնուն քեամիլէն բէրիշան օլտուղու վէ ասաքիրի Շահանէնին եէտի զապթընա պիր չօգ թօք կէչտիյի պիլտիրիլիյօր իսկ տէ, պու պապտէ հէնուզ պիր բէսմի խապէր վիրուտ իթմէմիշ օլտուղունտան, վիսուլինէ ինթիզար իլէ պէրապէր, զիքր օլունան թէլէկրաֆլարընդն սբհհէթինին թաստիգ օլունմասը թէմէննի օլունուր :

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Զաթը Ալիի Սատարէթբէնահի հէնուզ քէսպը ագիյէթ իտէմէմէլերի ճիհէթլէ, տիւնքի կիւն տախի Պապը Ալիյի թէշրիֆ պույուրամամըշլար տըր :

— Նամըգ բաշա հաղրէթլէրինին մախտումու Իպրահիմ բաշանընդն, Դարստան պիր պէօլիւք սիվարի ասքէրիյլէ հարաքէթ իտիպ, տիւշմէն գաղագլարը թարաֆընտան գօվալանմըշ իսկ տէ, սալիմէն Պայպուրթա մուվասլէթ իլէ էրզրումէ ազիմէթ իթմէք իւզրէ օլտուղու Սթամպօլ զաղէթասընտա կէօրիւմիշ տիր :

— Նէչր օլունան նիզամնամէի մախսուսունուն 15ինճի մատէսի միւգթէզասընճա, ասաքիր էֆրատընընդն էվգաթը մուայէնէսինտէ թալիմ տէվամէրի մէճպուրի օլարագ պունլարտան պիլա էօզր թալիմ տէվամ իթմէյէնլէրին մատտէի մէզքիւրէ մուճիպինճէ նիզամիյէյէ գայտ օլունաճագլարընընդն էֆրատէ թէֆհիմի ումումի ասաքիրի միլքիյէ գօմանտանլըղը վէքեալէթինտէն տէվարէ պամիւղէքէրէ պէեան օլունմուշ տըր :

— Բօսոս ճէզիրէսինտէ ասաքիրի Շահանէ իչին էէվմիյէ 3000 գբյէ գալէթա չբգարբլբյօրմուշ :

— Սիւլէյման բաշա հաղրէթլէրինին Թըրնօվա իւզէրինէ եիւրիւմէքտէ օլտուղունու Ֆար տիւ Պոսֆօր եաղբյօր : Մօսգօֆլարընդն օ ճիհէթտէ գուվվէթլերի 75000 նէֆէրտէն իպարէթ օլտուղունու թայմբզ զաղէթասը՝ պիլտիրմիշ տիր :

— Էտիրնէ վալիսի ճէմիլ բաշա հաղրէթլէրի, խաքիբայը Շահանէյէ եիւզ սիւրտիւքտէն սօնրա, սալը կիւնիւ Էտիրնէյէ միւթէվէճճիհէն ազիմէթ իթմիշ տիր :

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Աժանս Հավաս

Վիէննա 5 քեանունի էվվել

Ավսթրիա վէ Մաճար վէքիլլերի հիյէթի պու կիւն թէշէքքիւլ իթմիշ տիր : Իմբէրաթօր Ֆրանսուա Ժոզէֆ մէզքիւր վէքիլլերի ճումաա կիւնիւ էօյլէտէն սօնրա գապուլ իտէճէք տիր :

ՐԷՍՄԻ

Ճիւմլէնին մալիւմիւ օլտուղու իւզրէ գայմէնին թագլիտտէն մուհաֆազասը իչին Ֆիլիկրանը քեաղըտարա եէնիտէն պասըլարագ էսկիլերիյլէ միւպատէլէսի մուգարրէր օլտուղունտան վէ Ֆիլիկրանը քեաղըտարընդն գալըպլարը պու տէֆա թանզիմ օլունարագ թապ իտիլմէկէ պաշլատըղընտան չիմտի պիր թարաֆտան թէպիլ օլունաճագ տըր :

Լաքին Ֆիլիկրանը քեաղըտարա պասըլան գաիմէլերին հէբսի պիրտէն պասըլըպ հաղբրլամագ միւմքին օլամայաճաղը ճիհէթլէ, պունլար նէթիշտիրիլտիյի գատար պասըլմագ վէ էսկիլերլէ միւպատէլէսի տախի էօյլէ թէտրիճէն իճրա օլունմագ զարուրի օլտուղու իչին էվվել պէ էվվել Ֆէրսուտէլէնիպ թէտավիլ իտէմէյէճէք հալէ կէլէն գայմէլերին միւպատէլէսինտէն պաշլանաճագ տըր :

Պինաէն ալեյհ հէր քէսին եէտինտէ գուլլանըլմագ տէրճէյէ կէլմիշ գայմէ վար իսկ, էվվել պէ էվվել պունլար Մալիյէ վէզնէսինէ կէթիրիլէրէք եէնի վէ Ֆիլիկրանը գայմէլերէ միւպատէլէ օլունաճագ տըր :

Եօգարըտա պէեան օլունտուղու իւզրէ չու Ֆիլիկրանը գայմէլերին թէմամէն պասըլարագ էսկի գայմէլերին Ֆէրսուտէ օլան վէ օլմայանլարըյլա քեամիլէն միւպատէլէսինէ գատար հէր քէսին եէտինտէ ատի քեաղըտ իւզերինէ պասըլմըշ՝ օլարագ մէվճուտ պուլունան գայմէլէր այնըյլա Ֆիլիկրանը քեաղըտար կիպի թէտավիլ իտէճէք տիր : Պիր տէ մուգատտէման տախի իլան օլունտուղու վէճհ իլէ մուպատէլէ օլունաճագ Ֆէրսուտէ գայմէլերին եա նազարէթէ մախսուս միհր վէ եախօտ Պանգանընդն վաղ իթմիշ օլտուղու նումէրօ պուլունան մահալլերի պիթիւն պիթիւն եըրթըլըպ, գայպ օլմուշ եանի պիր գայմէնին եարբսը գատարը դայի օլմուշ իսկ պունլար ատէթա գալպ հիքմիւնտէ օլտուղունտան միւպատէլէ իտիլմէյուպ սահիպինին կէօզիւ էօնիւնտէ իւզէրինէ պաթթալ ճէլիտէսի իճրա օլունաճագ տըր :

ԱՀՎԱԼԸ ԷՎՐՕՊԱ

Գիմնէ մէմուլէթմէղտի քի, Ռուսիա իլէ պիզիմ մուհարէպէ պիւթիւն էւրոբայը պէօյլէ պիր Պաղիլօն գուլէսինէ չէվիրսին. հէր քէսին զաննը պու իտի քի, մատամ քի պիւթիւն Լվրոբա տէվլէթլէրի պիթէրաֆ տուրույոր, ի-քի մուհարիպլէր պիր է.յամ տէօյիւշիւր, Նիհայէթ պարըշըր վէ Էւրոբա տա պիր դօնֆէրանս իլէ միւնազասայը պիր չէյ պաշ պաղլար պիթիրիր.

Շիմտի իսկ պիւթիւն պիւթիւնէ պունուն մուղայիրի կէօրիւնիւր. տիւղիյէ միւսալէհէ սէտալէրի օրթատա ճէվէլան իտէր միւսալէհէնին էսէրի եօգ մէյատանտա, Ռուսիա իմբէրաթօրունուն թավրը, հարէքէթի լիսանը ղաղէթալարտա եազըլան կիպի իսկ, միւսալէհէ եէրտէն կէօյիւն ուղագլըղընտան զիատէ ուզագ տըր, պիղիմ ղէնզէթալէրին լիսանը պու պապատէ տահա չէտիտ տիր, պարըշան քիմ պարըշըրան քիմ։

Պիր Ալման պիր Պիզմարգ բաթըրթըսը տըր ալէմի դարլամըշ, տահա օրթատա ֆօլ եօգ եումուրթա եօգ. լագըրտը չօգ, հարէքէթ հիչ եօգ. Ինկիլթէրրա սէսինի չէքմիշ, քէնտի տէ չէքիլմիշ պիւգիլմիշ տէյէն տէ վար, Ինգիլթէրրա պէօյիւն իսթէսէ տիւնեայը սարսար ամմա տահա վագթը կէլմէմիշ տէյէն տէ վար. Իթալեա տիւղիյէ օրթալըղը դարըշըրըյօր քի պէօյիւք տէվլէթլէր սըրասընտա օլտուղունու պիր քէրրէ տահա էւրոբայա թէյեիտ իթտիրսին վէ միւմքին իսէ իւսթէտէ պէօյիւքլիւք նըշանէսի օլմագ իւզրէ պիր չէյ տէ ալաբն տէյէնլէրտէ վար. Ալեքսանդրիա Ռումանիանըն Սըրպըն իսթիգլալընը ասլա գապուլ իթմէյէճէք վէ իճապ իտէրսէ հարպէն մէն իտէճէք տէնիր, պունա գարշը Ռումանիա այթը այ տըր իլանը իսթիգլալ իտէր, վէ Սըրպ տա քեանունի էվվէլին 12 սինտէ իտէճէք տէնիր, վէ Ալեքսանդրիա պիր սէս չըգարմազ. Գարատաղլըլարա պիր լիման վէրիլմէսինի նէ Ալեքսանդրիա գապուլ իտէճէք նէ Իթալիա տէնիր, վէ Պոյանա նէհրի աղզընը Գարատաղա թէրք օլունմագ սէօզլէրի կէզմէյէ պաշլար. Գարատաղա խապէր վէրիլիր քի, հէր նէ եաբարսա եաբսըն Սթամբոլ գօնֆէրանսընտա կէօսթէրիլէն հուտուտտան զիատէ պիր չէյ էտինէմէյէճէք, եինէ օ Գարատաղ չէհրլէրիմիզի գասապալարըմըզը քէօյլէրիմիզի թօփա թութար եազար եըգար գապէլէր գուլլէր ալըր քիմսէ սէս չըգարմազ։

Ռուսլար Անատոլուտա իլէրիլէտիքճէ Ինկիլիզին մէնֆաաթընա տոգունուր տէյի իլան օլունուր. Ռուսլար Գարսը ալըպ էրզրումու մուհասէրէ խուիպ Պաթում վէ Թրապուզանը թէհտիտ իթտիյի, վէ Նիհայէթ Էւրոբայը իսթիհզա իչուն իւոկիւտարատաք կէլիրիմ տէյի շագա տախի իթտիյի հալտէ Ինկիլիզ մէնֆաաթընա տօգունմազ օլուր։

Հասըլը Ինկիլիզ Ինկիլիզին իթտիյինի պէյէնմէզ, Ալման Ալմանընքինի, Աւսթրիալը վէ Մաճար Աւսթրիանընքինի, Իթալեան Իթալեանընքինի, հաթթա Ռուս պիլէ Ռուսունքինի, վէ Եինէ Ինկիլիզ, Ալման, Աւսթրիա Իթալիա վէ Ռուս քէնտի պիլտիքլէրինի եարարլար վէ քիմսէյի տէյնէմէզէր, շու հալէ նազարէն Պաղիլօն գուլէսինտէ պուլունանլար պէլքիմ տահա էյի պիրի պիրինի աղնայօրլարըրը նէթէքիմ շիմտիքի էւրոբա դապինէթլէրի, պունա հիչ տէյէճէք եօգ տուր։

Ց. ՎԱՐԴԱՆ

ՖՐԱՆՍԱ

Ֆրանսատան կէլէն սօն խապէրլէր տախի միւսթէրիհ օլաճադ չէյլէր տէյիլ տիր։

Տախիլի խարիճինտէն, վէ խարիճի տախիլինտէն պէրպատ պիր հալ. Մագմահօնուն եէնի թէշքիլ իթտիյի վիւքէլա տա մէպուսին վէ սէնաթօ մէճլիսլէրինէ մադպուլ օլամատը, ճիւմհուր թէրաֆտարլարը իսթէյօրլար քի վիւքէլա մութլագա ճիւմհուր թէրաֆտարլարընտան վէ մէպուսինտէն նասպ օլունսուն, եօգսա պիւճճէյի գապուլ իթմէյէճէքլէր քի, ահալիյէ վէրկի վէրտիրմէմէք տիմէք տիր։ Ֆրանսա գօնսթիթիւսիօնու ահքեամընճա մէպուսինին Մագմահօն իւղէրինէ պու տէրէճէ իպրամա պիր հագգը օլամազ տէյէ պիլիրիզ։ Օն թէլէկրաֆա նազարէն Մագմահօն եինէ վիւքէլայը թէպտիլ իտէճէքմիշ, լաքին հիչ մէմուլ իթմէյիզ քի ճիւմլէքինի մէպուսին գամարասընընն սօլ թէրաֆընտան եանի բատիգալ տէնիլէնլէրտէն ալաբն, մէպուսին պունուտա գապուլ իթմէզսէ ատէթա իսթիլալ եա իսեան տիմէք տիր, պու հալտէ Մագմահօն եա իսթիֆա իթմէլի, եա թէքրար գամարալարը տաղրթմալը, եա ասքէր դուվվէթի իլէ 1851 տէ վագի օլտուղու կիպի ճիւմլէ բարիգալարը թօփլայըպ վէ պիր գալէյէ թըգըպ քիմի գրալ եա իմբէրաթօր իտէճէքսէ եաբըպ պիթմէլի։

Լաքին խարիճի ղայլէ պունտան աղըր տըր, Պիզմարգըն պու տէրէճէ Մագմահօնա դարշը վէ ճիւմհուրա թէրաֆտար օլմասը էյի մանայա ալընամազ, պիլմէմ քի Նիչին Ֆրանսըզլար այըրպտա տիւշիւնմէյօրլար քի, ճիւմհուրիյէթին պագասը Ֆրանսայա խայրը պիր չէյ օլապիլսէ, հիչ Պիզմարգ օ թէրաֆտա պուլունապիլիր մի։

Իթալեանընտա Ալէմանեայա եար օլմասը Ֆրանսայա ազ ղայլէ տէյիլ տիր, վէ շիւբհէսիզ Բաբալը ղա պիր թէհտիտ իչուն տիր. Իթալեանըն պու տէրէճէլէրէտէ մէյտան ալմասընա Ֆրանսանըն թահամիւլ իտէճէյինէ ասլա ինանամայը, վէ էյէր եանըլմազ իսէք, էւրոբա Ֆրանսատան եաղընտա մէմուլին ղայրը հարէքէթլէր կէօրէճէք տիր. Ֆրանսա կէրէք շարդ վէ կէրէք ղարպ մէսէլէլէրի հագգընտա պու տէրէճէ սէս չըգարմայաճագ դատար քիւչիւմէմիշ տիր, պիր դրալիյէթ եա իմբէրաթօրլուգ վէ տրդասընտան պիր ճէնկ, պիղէ դալըրսա Ֆրանսանըն սիւքիւթ վէ սիւքիւնէթինտէ մահֆուզ օլան, վէ սէօնմիւշ կիպի սէսի չըգմայան եանար տաղ պունլարտան իպարէթ օլաճագտըր։

ԻԹԹԻՖԱՔ

ԻԹԻՖԱՔԸ ՈՒՄՈՒՄԻԻ ՕՍՄԱՆԻ

(ՔՐԷՏԻ ԺԷՆԷՐԱԼ ՕԹԹՕՄԱՆ)

Շիրքէթին 31 թըշրընի էվվէլ 1875, վէ 31 թըշրընի էվվէլ 1876 թարիխլէրինտէ, մունգաղիյէ օլան, սէնէտաթընըն ֆայիզ գուրօնլարը.յա, 30 Նիսան 1876 վէ 30 Նիսան 1877 թարիխլէրինտէ, հուլուլ իտէն թէմէթթիւ գուրօնլարընըն մէճմուընա պիրտէն իսապէթ իտէն 66 ղրչ. սիքքէի խալիսէնին, Շիրքէթ վէզնէսի թարաֆընտան, թէտիյէ օլունմասը մուգարրէր պուլունմուշ տըր։

Գինաէն ալէյհ պէհէր հիսսէյէ ամտ օլան պալատէքի տէօրթ թագսիթ գուրօնլարըն տախի, պիր արատա օլարագ, շիրքէթէ իպրազ օլունմասը իճապ իտէր։

Մէղքիւր գուրօնլարընն նումէրօլարընը հավի, ճէտվէլլէր իլէ (պօրտբրօ) գուրօնլարընն, իչպու չէհրի քեանունի էվվէլին ալաֆբրանկա 15ինճի կիւնիւնտէն իթիպարէն, Շիրքէթ վէզնէսինէ թէսլիմ օլունարագ, մուգապիլինտէ թարիխի թէսլիմտէն, սէքիզ կիւն ղարֆընտա թէտիյէ օլունմագ իւզրէ, պիր սանտըգ բուսուլասը ախզ օլունապիլէճէկի, Քրէտի ժէնէրալ Օթթօման հիսսէտարանընա իսթար, վէ ղիքը օլունան պօրտբրօլարընն նուսուխու միւթեաատիսէսինտէն ալմագ իսթէյէճէք զէվաթրն, Շիրքէթինիտարէխանէսինէ, միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

1877 5 քեան. էվ.

Ղալաթա

ԻԹԻՖԱՔԸ ՈՒՄՈՒՄԻԻ ՕՍՄԱՆԻ ԻՏԱՐԷԽԱՆԷՍԻ

ՐԱՍԱՏԽԱՆԷԻ ԱՄԻՐԷ

23 Թըշրինի սանի

	Ալ-ֆր.	Սաոմ	Տաբէէ
Կիւնէշին տօղուշու	7		9
» պաթտըղը	4		31
Էօյլէ ալաթուրգա	7		22
Շարգ բիւղիեարը խաֆիֆ			
Հարարէթի հավա			9

ԴԱՐՍ

Գարս գալէսի Օսմանլը եէտինտէ պուլունուգճա, իսթիհքեամաթքնտան պահս իթմէք, սատագաթա մուղայիր օլաճաղը մալիւմ իտի, լաքին մատէմ քի շիմտի տիւշիւր, պու պապատէ կէնիշճէ մալիւմաթլար վէրէպիլիրիզ։

Գարս գալէսի, Էրմէնիսթանա միւթաալիգ հէր մէսէլէլէրտէ իւչ եիւզ սէնէտէն պէրու պիրինճի մէվգիտէ պուլունտուղունան, վէ Նիհայէթ մուախխարէն (1855 տէ) Ինկիլիզ չէօհրէթը ասքէրիյէսինէ տէ պիր վէսիլէ օրմուշ օլտուղունան, էվվէլ պէ էվվէլ գըսսաճա պիր հիքեայէ իլէ պու պահսըմբզա պաշլամայա մէճպուրուզ։

Բիվայաթը մահալիյէյ նաղաբէն, Գարս պէլտէսի էօթէէտէն պէրու միւթէնա պիր մահալ օլուբ, Էրմէնի մէլիքի իքինճի Տրդատ հէնկեամընտա՝ պիր Էրմէնիսթան վիլայէթի մագարը իտի. (Թարիխի խէվկիյէնին 259 սէնէսինտէ)։

Գարսըն մէվգիճէ գըյմէթը ասքէրիյէսինէ տայիր իլգ ըէսմի մալիւմաթը 1580 սէնէսինտէ պուլուրուզ, օ սէնէ քի Սուլթան Մուրատը սալիս պու մէվգիին մուհաֆազաճա օլան էհէմմիյէթինի քէշֆ իտիւպ, Իչգալէ տէնիլէն գալէյի եաբարբրմըշ տըր քի հալա հէյէթը ասլիյէսի իլէ մէվճուտ տուր։

Սուլթանը միւշարալէյհ, օ էնատէ Աճէմիր իլէ մուհարէպէտէ պուլունուղունտան, Գարսըն Օսմանլը եէտինտէ պուլունտուղունտան օ աէրէճէ իսթիֆատէ օլունտու քի, Աճէմ, Կիւրճիսթան իլէ Դավրէժի Օսմանլը-յա թէրքէ մէճպուր օլտու։ Սուլթանը միւշարալէյհին ագբպէթ էնտիշկի պիր պաշգա վագատա տախի նիւմայան օլտու։ 1735 յունիս 3 տէ Աճէմ սէրասքէրի Թօբալ Օսման մուշաֆֆէրէն Գարս բիշկեահընա գատար կէլիպ, վէ հէր նէ եաբաբ իսէ տէ պու գալէյի ալամայըպ հաթթա միւնհէզիմէն ավտէթէ մէճպուր օլտու։ Թօբալ Օսմանըն օ վագթքի գուրտուղու օրտու Մահալլէրինին էսէրի հայա միւշահէտէ օլունուպ ադալի պիր տօգսան սին նէֆէրլիք օրտու օլտուղու տա աղնաշբըյօր։

1807 պէ եինէ Ռուսիա իլէ օլան պիր մուհարէպէտէ, պու գալէ թէքրար մուհասէրէ օլունուպ, շէճաաթը Օսմանլէ պիր քէրրէ տահա օրտատա ռէվնագատար օլտու, Մօսգօֆուն իչ հիճիմիւ տէ քէմալը մուվաֆֆագիյէթլէ կէրի բիւսկիւրտիւլիպ, Նիհայէթ մուհասէրէյի գալտըրմաղա մէճպուր օլտու։

1828 յունիս 20 տէ, Բասգուիչ Ճամբզը նամ մահալտէն հու-

տուտի թէճավուշ իտիւպ, 24տէ Էրզրում ճատտէսինտէ օլան Մէ. զարճըդ վէ Քիւչիւք քէօյ թապիր օլունան մէվգիլէրի զապթ իտէրէք, Գարսը մուհասէրէ իյլէտի։ Ի վագթի Գարստա Օսմանլըտան եալընըշ օն պիր պին մուհաֆազա ասքէրի, վէ տիվանլարընտա եալընըշ եիւշ էլլի պիր թօք վար ըտը։ Ռուսլարըն օն սէքիզ թապուր նիզամ, տօգուշ պէօլիւք Տրակոն սիվարիլէրի, եէտի ալայ Գազագ վէ էլլի ալթը թօբլարը վար ըտը։

Ռուսլարըն Քէշիշլէմէ թէրաֆընտա եարարգլարը թապեարտան այրն 23իւնճիւ ագշամը թօր աթէշինէ (պաշլանտը, վէ հիւճիւմ ասքէրի իսէ իւշ գօլտան Գարսըն՝ իւզէրինէ՝ (եիւրիւմէյէ պաշլասը, շարգ ճիհէթինտէ Գարատաղտան, Գըպլէ ճիհէթինտէ օրթա գաբուտան վէ պաթը ճիհէթինտէ Գարս չայընտան։ Էօյլէտէն տէօրթ սաաթ էվվէլ Ռուսլար Իշ գալէտէն մաատա հէր թապիալարը զապթ իթտիլէր, էօյլէտէն սօղրա Իշ գալէ տախի թէսլիմ օլտու։ Օսմանլըտան իքի պին իքի եիւզ շէհիտ վէ եարալը օլտու վէ գօմանտան Էմին բաշա իլէ պէրապէր տօգուշ պին տէ եէսիր վէրիլտի։ Քէզալիք եիրմի իքի հայվան, եիւզ եիրմի տօգուշ թօր վէ էրզադ վէ միւհիմմաթ մահզէնլէրի Ռուսլարըն էլինէ կիրիֆթար օլտու։ Ռուսլար իսէ, պու մուվաֆֆագիյէթէ տէօրթ եիւզ օն իւշ քիշի վէ եարալը ասքէր թէլէֆի իլէ մալիք օլտուլար։

Օլ էսնատէ Գարս իսթիհքեամաթը, տէօրթ թարաֆը եէկտիկէրինէ միւսավի օլմայան պիր չար քէօշէ մէվգի իւզէրինտէ իտի։

Շըմալ իսթիհքեամաթը Գարս չայընըն սաղ թարաֆընա նազըր ուշուրում թէբէլէր վէ պայըրլար իւզէրինտէ իտի, պաթը թէրաֆընտա իւշ եիւզ այագ նէրտիպան իլէ չըգըլը պիր եիւքսէք գայա իւզէրինտէ միւհքէմ խարճ բլա եաբըլմըշ գալըն տիվարը իշ գալէսի վար ըտը քի, հէր թէրաֆա հաքիմ իտի, վէ պունուն չարգ թէրաֆընտա պիր ճէսիմ եուվարլագ գուլէ տէ վար ըտը։ Շարգ վէ ղարպ ճիհէթի իլէ ճէնուշ եա գըպլէ ճիհէթինին արասը իշ եիւզ եիրմի եարտա գատար վար ըտը, վէ պէշ եիւզ եարտա թուլի օլան գըպլէ իսթիհքեամաթը իլէ գալէ տիվարը իլէ պաղը իտի։ Քէշիշլէմէ թէրաֆը Նուսուֆ բաշա թապեասը իլէ մուհաֆազա օլունուր ըտը։ Գարատաղ թէբէսի շարգ թէրաֆընտա օլուպ, պու իսթիհքեամաթտան պիր միկ գատար ուզաղա տիւշէր իտի. պու թէբէտէն տախի կէրէք իսթիհքեամաթ վէ կէրէք Գարս չէհրի տէօյիւլէպիլիր իտի։ Պու թապեատա օն տէօրթ թօք վար իքէն, 1828 տէ Ռուսլար իլք էվվէլ պուրայը զապթ իթտիլէր, վէ իշ գալէտէն աթբլան (օ վագթ քի) թօբլարտան պիր ֆայիտէ կէօրիւմէտիյինտէն, Ռուսլար մուվաֆֆագ օլուպ, Գարս թէսլիմ օլմայա մէճպուր օլտու։

1830 տա Էտիրնէ միւսալէհէսինտէ, Գարս, Արտահան վէ Էրզրում վէ Բասգեուիչին սայբր զապթ իթտիյի արազիլէր թէքմիլէն եինէ Օսմանլը յա իատէ օլունտու։

1855 տէ Գարս թէքրար Ռուսլարտան մուհասէրէ օլունտու. Ռուս ասքէրինին գօմանտանը ճէնէրալ Մուրավիէֆ իտի, քի 1829 տա Բասգեուիչ մայէթինտէ պիր ֆէրիգ իտի. Օսմանլը գօմանտանը իսէ Վասըֆ բաշա օլուպ, ըֆգաթընտա տախի Ինկիլիզ միրալայը Ռէնվիգ Ուիլեամ վէ մայէթինտէ օլան Լէյք, Թիզտէյլ, Թօմբսըն վէ Զօհրապ նաման զապթանըն իգտամ վէ զայրէթի իլէ Գարս չայընըն շըմալ թարաֆընա վէ շէհրին գըպլէ թէրաֆընա ճէսիմ վէ մէթին իսթիհքեամաթ եաբըլտը։ Ղարպ թէրաֆընտա օլան թէբէլէր քի չօղու շըմալա տօղրու մայիլ տիր Թահմաս թապեասը թապիր օլունան իսթիհքեամաթ իլէ թահթը մուհաֆազայա ալընմըշ իտի. պունուն օրթասընտա պիր դալէ վար ըտը քի, գօմանտանը Ռիզպէլ իսմի իլէ եատ օլունտու։ Տահա զիյատէ գըպլէ թէրաֆընտա օլան թապեալար Գարս չայընըն հիզասընտա տըր, վէ շըմալտաքիլէր Զագմագ քէօյիւ իթթիսալինտէ տիր։

Պունլարըն իշ թէրաֆը տա ինկիլիզ թէսմիյէ օլունան թապիալար իլէ պաշգաճա մուհաֆազա օլունմուշ ըտը։

Գարս չայընըն շարգ թէրաֆընտա Սրապ վէ Գարա տաղ թապեալարը վար տըր վէ շէհրին գըպլէ թէրաֆը իսէ խէնտէքլէր իլէ Հաֆըզ բաշա թապեասընա, վէ քէշիշլէմէ թէրաֆը Դանը թապեա իլէ պաթը լօտօս թէրաֆընա պաղը իտի, վէ օնտան Թահմասպ թապիասընա գատար օլան իսթիհքեամաթլէ պիր Քիւն շէհրին էթրաֆը սարբըմըշ օլուրտու։

Լաքին Գարսըն շիմտիքի խաթիհքեամաթը, պու 1855 իսթիհքեամաթընա նազարէն, կէրէյի կիպի արխըրըլմըշ տըր։

Շիմալ ճիհէթի Վէլի բաշա թապեասընտան պաշլայըպ, Գարս չայընըն սոլ թէրաֆընտան իմրար իտէրէք, Արասպ եախօտ Գարա պաթագ թապեասընա գատար ուզաղալմըշ տըր, քի չայըն սաղ թէրաֆընտա բօյրաղա տօղրու օլուպ վէ պունտան խաթթը իսթիհքեամաթ գըպլէյէ տօղրու մէյլ իտիւպ, Գարա տաղ գալէսինէ գատար վաղ օլուր. օրատա պայըրտան տիւզէ էնիլտիքտէ, եինէ գըպլէ հիզասընտա օլարագ Հաֆըզ բաշա թապեասընա պիթիշտիրիլմիշ, վէ օնտան պիր գօլ տախի պաթբյա մէյլ իտէրէք, իշ պին եարտա գատար Թուլի օլան հէնտէքլէր իլէ Դանը թապեայա պիթիշտիրիլմիշ տիր։ Օնտան եինէ գարայէլ թէրաֆընա մէյլ իտիւպ, չայըն շարգ թէրաֆընտա օլան Սիվարի թապեասընա վաղ օլունուր։ Գարայէլ թէրաֆընտա պիր միլ ուզագտա օլան Թահմասպ թէրէսինտէ օլան թապիա էն պէօյիւք թապիա տըր քի, թէրէնին իսմի իլէ Թահմասպ թապեասը տէնտի. պունունլա չըմալ թէրաֆընտա, Բէք վէ Լաղ վէ Վէլի բաշա թապեալարը վար, վէ պունուն իլէ Այազ թապեասը արասընտա Մուխլիս վէ Զլում գալէլէրի։ Մուխլիս բաշա իսթիհթեամաթը բիշկեահընտա վէ սէքիզ եիւզ եարտա գատար ուզաղընտա վէ էօնտէ իւշ թապեատահա վար ըտը, շիւպէլէրի իլէ պէրապէր քի, Գարս չայընըն ուշուրում յէնարլէրինի պօյու պօյունա տէօյէպիլիրլիր. պունուն պիրի Արապ թապեասընտան պիր միլ ուզագ օլուպ, իքի հավանը վար ըտը, վէ օ պիրի տէ Գարա տաղ թապեարընտան տօգուշ եիւզ եարտա ուզագտա տըր։

Պունլար օն պէշ գատէմ եիւքսէքլիյինտէ մէթին վէ գալըն վէ թէմիզ խարճ իլէ եաբըլմըշ թաշ իսթիհքեամաթ տըր, վէ պօղաղա նազըր օլան էն պէօյիւք Բըտան (եանի Թահմասպ) թապեասընը տա տէօյէպիլիր իտիլէր։ Պու քէպիր Բըտան թապեասընտա իսէ, օն պէշ սանթիմէթրօ չաբընտա օն իքի թօք վար ըտը, վէ արգասընտա օլան գալէտէ տէ օն պէշ սանթիմէթրօ չաբընտա պիր, վէ սէքիզ սանթիմէթրօ չաբընտա իւշ թօք վար ըտը։ Գարա պաթագ քէպիր թապեասը իսէ ղէմինինին իգթիղասընտան նաշի էյրի պիւյրիւ եաբըլմըշ իտի. Պունտա տա օն պէշ սանթիմէթրօլուգ իւշ, վէ օն իքի սանթիմէթրօլուգ իքի թօք վար ըտը, իքի պաթալ համան վէ ալթը սահրա թօբու տա պաշգա. լաքին պու իսթիհքեամաթը մէնզիլի աղ ըտը. վագտա էօնիւնտէ պօղաղ աչըգ տըր, լաքին թաօրթասընա պագար պիր թագըմ եիւքսէքլիքլէր տէ էօնիւնտէ կէրիլմիշ տիր, եէր ալթընտա վէ իւսթիւ գաբալը վէ կիւլլէ վէ խումպարա տէլէմէզ տէրէճէտէ իդամէթկեահ թէտարիք իթտիլէր. եօգսա պու իքի թապեա ասքէրի տէ չատըր ալթընտա թէմէքքիւն իթմէյէ մէճպուր իտիլիր։ Պէնիմ մուայէնէ իթտիյիմ վագըթ Հաֆըզ վէ Դանը վէ Սիւվարի թապեալարընտան մատտահիշ պիրի չիմ իլէ դաբանմըշ տէյիլ իտի, օնպարտա տա չիմլէր եալընըշ տիքինէ տիզիլիպ ուգուգիտէ եօշ իտիլէր։

Պու Գարատաղ թապիալարը, քեաֆֆէի իսթիհքեամարը քիլիտի իտի։ Հիյնի հաճէթաէ իշ գալէյի աէ տէօյէպիլիրտի քի։ պիթիւն ասքէրի՝ միւհիմմաթ տէրօլերի պու իշ գալէ տէրուենինտէ տիր, վէ շէհրի տէ տէօյէպիլիրտի քեաֆֆէյի էրզադ մահզէնլէրի իլէ պէրտպէր. պու ճիւմլէ իլէ կէճէլէյին պու թապալէր իւզէրինէ հիւճիւմ իթմէյէ տէ գօլայլըգ վար ըտը։ Պու ճիհէթտէ օլան իսթիհքեամաթը հիշ պիրինտէ խէնտէք եօղուտու, նէ տէ սիբէր օլաճագ եան մէթրիսլէրի վար ըտը, նէ տէ պիրիպիրինին եարտըմընա էէթիշէպիլիրլէր իտի. պունլարա գալէ վէ հիսար թապիրի տախի իսթիմալ իթմէք ճայիզ տէյիլ տիր, լաքին լիսանտա էօյլէ տէմէք ատէթ օլմուշ օլտուղունտան, պիզ տէ օ իմլէր իլէ եատ իթմէյէ մէճպուր՝ օլտուգ։

Պու Գարատաղ թէբէսինին պայըրլարը իւզէրինտէ վէ պօյունա հիսապսըզ աղըլլար վար ըտը քի, նէ գատար ատամ կէլսէ անլէրի քէնտիլէրինէ սիբէր իտէպիլիրլէր։ Պունլարըն իշինտէն հիւճիւմէ եիւրիւյէն պիր ասքէր քէնտինի ասլա պէլլի իթմէյէրէք տէ իլէրի եիւրիւյէպիլիրտի, չիւնքի իսթիհքեամաթ բիշկեահընտա եէր եէր նօգթալար վաղ իթմէք Օսմանլը օրտուլարընտա նամալիւմ պիր հարէքէթ տիր. իշթէ պէօյլէ պու թապեալար իմտատ եէթիշմէյէ վագթ՝ պըրագըմայարագ պիրտէն պիրէ պասըլապիլիրտի։

Պիզէ չուրասը տա մալիւմ օլտու քի, Ռուսլարըն հիւճումունտան էվվէլ Հաֆըզ բաշա թապեասը թէրք օլունմուշտու. վէ շէհրին ճէնուպ թէրաֆընտա մուհաֆազասըզ պրազըլան վէ թապիայը թապիայա պաղլայան էնսիզ հէնտէքլէր շէհրի մուհաֆազա-

յա քեաֆի տէյիլ իտի. Դուրա եուվասը թապիր օլունան պիր թագըմ չուգուրլար խաֆը օլունմուշտու քի, պիր ագըլը տիւշման օրալարա չէշխանէճիլէրի եէրլէշիրէպիլիր իտի, նիհայէթիւլ էմր Դարսըն չարդ վէ Դըպլէ թէրաֆլարը հէր հիւճիւմէ աչըգ պրազըմըշ բար։

Ալաճատաղ մուհարէպէսինտէն սօղրա, Ահմէտ Մուխթար բաշանըն Դարսա անճագ օն պին ասքէր իտխալ իտէպիլտիյի մալիւմ իտի. ատի պիր վագթտա պու գատար մուհաֆազա ասքէրի քեաֆի իսէ տէ Դարսա պիր գաչ թէրաֆտան պիրտէն հիւճիւմ օլունտուգտա պու մըգտար ասքէրին քիֆայէթ իտէպիլմէյէճէյի տէ աշիքեար իտի։ Շուրասը տա մալիւմ օլմալը քի Դարս չայընըն իւքի թէրաֆը տա ղայէթ տիդ պայբըլար տըր, վէ պիր ալայ ասքէրին չարդ թապիալարընտան ղարպ թապիալարընա կէչմէսի իւքի սաաթլըգ եօլ տօլաշմայա միւհթաճ տըր. չէօյլէ քի պիր մէվգիտէն օ պիր մէվգիէ իմտաա եէթիշմէք բէք միւշքիլ օլուր։ Մէսէլա Քէպիր Թահմաս թապեասը իւզէրինէ պիր սախթէ հիւճիւմ նիւմայիշի կէօսթէրիլսէ, օրատա օլան մուհաֆազա ասքէրի թապիաթը իլէ եէրինտէն գըմբլտանամաղ օլուր, օ անտէ պիր պէօյիւք գուվվէթլէ, տիւշմէն Դարսա տաղըն զայիֆ թապիալարը իւզէրինէ հիւճիւմ իթսէ, Թահմաս թապեասընտան վագթը զէմանը՝ իլէ իմաատ ասքէրի կէօնտէրիլմէք գապիլ օլմայաճագտը։

Թէմմուզ այընտա, մուհաֆազա ասքէրի եէրմի պինէ պալիղ օյտուղու հալտէ, Հիւսէյին Համի բաշա պունու քեաֆի կէօրմէյիպ քէնտի էֆքեարընճա Դարսը լայըգը իլէ մուհաֆազա իթմէք՝, ադալի գըրգ պին ասքէրէ միւհթաճ բար։ Պէնիմ Դարսըն էթրաֆընը էօյլէճէք պիր վագթըմ օլմատը՝, լաքին չէօյլէ պիր թախմինէն սէօյլէմէք իչիւն, Դարսըն լայըգը մուհաֆազասընա օթուզ պին ասքէր չօգ օլմայըպ, աղ տախի կէլիր զանն իտէրիզ։

Իմտի ասքէր աղ օյտուղու հալտէ, թօր տահա աղ բար. չէօյլէ քի Դարատաղ վէ Դարապաթագ թապեալարը իւզէրինէ Ռուսլար պիր պէօյիւք հիւճիւմ իթտիքտէ, ինանմագ կէլմէզ, օրալարա եէրմի բարէ թօփ անճագ կէթիրտիլէ՝ պիլտի. հալ պու քի հիւճիւմ վագթը, Ռուս պաթրիալարընտան պունլար հէմ աննտան վէ հէմ եանտան թօփա թութուլաճաղընտան վէ հէմտէ Ռուսլարըն թապիալարա պիր՝ գաչ ատըմ գալընճայատաք աթէշլէրի քէսիլմէյէճէյինտէն, խուսուսի իլէ Հաֆըզ բաշա թապեասըտա թէրք օլունմուշ օյտուղունտան, չիւպհէսիզ հիւճիւմ իտէնլէրին հէր թարաֆտան իչի բասթ կիտէճէյիտի։

Ի յուլ այընտա Դարատա ճէմման եիւզ էլլի եէսի թօփ վէ հավան վար բար, պունլարտան օնպիրի ծնպէշ սանտիմէթրօ չապընտա իտի, եիրմի եէտիսի օն իքի սանթիմէթրօ գրուբ, օնսէքիզի տիթը բարմագլըգ աղըզտան տօլար թօփ, պիր գաչ օն իւչ բարմագլըգ հավան, վէ պագի գալան տա էսկի աղըզտան տօլար թօփլար բար։

Քէզալիք գըրգ ատէտ ալթը լիպրալըգ գրուբ սահրա թօփլարը վէ եիրմի գատարտա տէնրթ լիպրալըգ գրուբ թօփլարը, թապեալարա վաղ օլունմուշ վէ օթուզ գատարտա տահա ուֆագ գօչումուզ վէ արապասըզ տիկէր թօփլար օլուպ, պունլարտա խէնտէքլէրին օպիր թէրաֆընտա օլան ուֆագ թէֆէք թօփրագ մէթէրիսլէրէ վաղ օլունմուշտու։ Պէօյլէ պիր հալտէ Դարսըն հիւճիւմ իլէ զապթ օլունմասը, պէնճէ թաճիւպէ չայեան պիր շէյ տէյիլ տիր։ Էյէր մըգտարը քեաֆի լէվազիմաթը օլայըտը, Դարս տահա չօգ տայանապիլիր իտի. թապեալար պիր սըրա իւզէրինտէ օլմատըզընտան գօլայ գօմանտա իտիլմէզ իտի. ճիւմլէսի թէվէլլերտէ օյտուղունտան, տէրունինտէ օլան ասքէր իւզէրինէ կիւլլէ եէթիշմէսի նատիր պիր շէյ օլաճագ բար. չունքի էքսէրի կիւլլերը եա ասքէրին այաղը ալթընտա օլան թօփրաղա սապլանաճագտը, եա տա պաշլարընտան աշաճագտը։

Մուհաֆազա ասքէրի քիւլլիյէթի օլայըտը, վէ ինթիաթ ասքէրի տէ եէտէքտէ պուլունտայըտը, վէ շարդ իսթիհքեամաթընտան ղարպ իսթիհքեամաթընա իխթիլաթ իչիւն գօլայլըգլար տիւշինիլմիւշ օլայըտը, Դարս ալընը գալելերտէն տէյիլ իտի. լաքին անճագ Հաֆըզ բաշա թապեասը իլէ Արապ թապեասը արասընտա օլան հէնտէգլերի մուհաֆազա իտէճէք գատար ասքէր պուլունտուղու հալտէ Դարսըն տիւշմէսի թաճիւպէ չայեան պիր շէյ տէյիլ տիր։

Ի քի հաֆթայա վարը վարմազ Մէլիգօֆուն օրտուսու Տէվէ Պոյնու թէբէլերինէ վասլ օլապիլտի. պէն Էրզրում նիմ մուհաֆազատա տըր տէյենլերտէն տէյիլիմ, չունքի Էրզրում բիչկեահընտա օլան իսթիհքեամաթ Դարս իսթիհքեամաթընտան չօգ գուվվէթլի տիր, վէ Ի՛չ գալէ տախի զայէթ գալը վէ միւհքեմ տիր. լաքին Մուխթար բաշա ասքէրի աղ օյտուղունտան պիր պէօյիւք հիւճիւմէ տէ տայանը՝ տէյէմմ. իմտի Էրզրումու թէրք իտիւպ Էրզնկեան եա Գայպուրթտա պիր ծրտու գուրուպ օրատա գուվվէթլէնմէսի վէ իլք պահարտա հարէքէթը թէարիւզիյէտէ պուլունմասը պինճէ մուրաճճահտըր։ Արտահանը իլէ Դարսը (վէ Էրզրում ասխի տիւշէրսէ) պունլարըն Ռուսլարտան կէրի ալընաճաղընը մէմուլ իտէմէմ, վէ 1829 վէ 1855 տէ վագի օլտուղու կիպի 1877 տէ Ռուսլարըն պունլարը չէվիրէճէյինի ագլըմ քէսմէզ. Հագգ ղալիպին օլուր տէրլեր։

Ի՞չթէ պու նէվի պիր՝ հագգ իլէ, Ռուսիա իւչ տէֆա էրմէնիսթանը զապթ իթմիշ տիր, վէ պու հագգ ելա տա պու տէֆա օրալարը զապթընտա թուրթաճագտըր թա քէնտինտէն տէ պիր գուվվէթլիսի չըգըպ անը էլինտէն ալընճայատաք»։ Թ-ՅԸՆ

Թէրճէմանը Էֆէնտիմ։ Շու սօն պէշ օն սըրա ֆըգրայը Թայմըզըն մուխպիրի չիւպհէսիզ Դարսըն ալընաբաղ կիւնլէր եաղմըշ տըր, Մուխթար բաշայը Էրզրումտէ եալընըզ պիլերէք, եօգսա միւշարայէյհէ եէթիշէն իմտաատա վէ սիլահլատըզը ասքէրին մըգտարընա վէ սայըր թէատրիքեաթը ճէսիմէսինէ վագըֆ օլայըտը, պու սօն ֆըգրայը պէօյլէ եաղամազ իտի։

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ՂԱԼԱԹԱ ԲԻԱԶԱՍԸ

24 Թշրրընը սանի.

Լսհ ում. տիւն ագչ. գաբ.	10–37
Պու սապահ	10–34
Իսթիդ. 63 (Մութօն) 6 % ֆ.	53
» 65 » 6 % ֆ.	53
» 69 (Բինար) 6	49 50
» 72 (Պօն տիւ Թրէզօր) Լ.	17–50
» 73 6 % ֆ	48 50
Ռումէլի ըմէնուրֆէր 3 %	30 25

Լօնտրա, 23 Թշրուանի

Ինկիլիզ ֆօնսօլիտի	97–3/16
Էսհամը ումումի աչըլտը	10–
» » գաբանտը	10–

Բարիզ, 23 Թշր. սանի

Ֆրանսըզ ֆօնտսուս 3	107–12 1/2
Էսհամը ումումի աչըլտը	10–17 1/2
» » գաբանտը	10–12 1/2
Շըմէնտըֆէր	32–

—=—

ԱԴԶԷԼԻՐԻՆ ԲԻԱԶԱՍԸ

Պէեազ մէճիտիյէ ֆարգը		106–32
Մէթալիք	»	118 20
Ղայմէ	»	205–
Պագըր	»	167–
Օսմ. լիրասը 100 ղրշ.տան		Ղրշ. Փր.
Ինկիլիզ լիրասը		109–24
Ֆրանսըզ ալթունու		87–18
Բօլ		89–
Գըրըմից ալթունու		51 5

ԻԼԱՆԱԹ

ԳՐԱԿԱՆ ՓՈՐՁԵՐ

Ցպղեր, ճառեր, Ձառաճներ
Նամակներ, Գրագրատուռմներ,
Արգոսի խոհերը։

Գին 15 ղուրուշ

ԱԶԳԱՑԻՆ
ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
Վարժապետական ժողովի մէջ
խօսուած ճառեր
Գին մի ղուռուշ թղթադրամ

Այս երկու գիրքերու հեղինակը, Պ Մինաս Չերազ, իւր ազատ գաղափարները ազգին մէջ ծաւալելու համար, ապագրական ծախքէն պակաս գին դրած է վերոյիշեալ գործերուն։ Կը հրաւիրեմք ժողովուրդը օգուտ քաղել տոս առիթէն։

Կը ծախուին ամէն գրավաճառաց քով։

ՆՈՒԷՐ ՄԱՆԿԱՆՑ

ԿԱՂԱՆԴԻ

50 պատկերով 80 երեսէ բաղկացեալ գրքոյկ մ'է, որուն պարզ կազմեալին գինն է մէկ ճնոց թուղթ, իսկ ոսկեզօծին գինը մէկ տասնոց թուղթ, ոսկեզօծին մէջ կանոնաւոր եւ գեղեցիկ պատկերա՞մ՝ալ կայ։

Կը գտնուի Զարդարեան գործարանը Սուլթան Համամ թիւ 14 եւ բոլոր Հայ գրավաճառաց քով։

ԱՄԲԼ ԳԱԶԱՄԹԱ

ԵԱՆԻ

1878

ՄԷՆԷՅԻ ԻՍԱՎԻՅԷՅԷ ՄԱԽՍՈՒՍ ՕԼԱՆ

ԻՍԹԻԽՐԱՃԱԹ
(ԻԼԱՎԷ)

Նիեեթ վէ զըսմէթ տայիր

Պու Գազամիանըն մէրքէզ մահէլի Ստամպօլտա Եէնիճամի Զիլինկիրլէր ճատտէսի Ն. 2 Ս. Ղ. Եազմաճեան քիթապհանէսինտէ վէ սայըր քիթապճը տիւքքեանլարընտա սաթըլմագտա տըր։

Ֆիյ 100 փարայ

ԳԱԲՈՒՏԱՆ ՀԱԹԷՐԱՍԸՆ
ՍԷՐԿԻԻԶԷՇԻ

ՄՈՒՍԱՎՎԷՐ ԳՈՒԹՊՈՒՇԸՄԱԼԻ ՍԷԼԱՀԷԹՆԱՄԷՍԻ

ԺԻԻԼ ՎԷՐՆԻՆ ԷՍԷՐԻ

ՄԻԻԹԷՐՃԻՄԻ

Ցովհաննես Ղուկասեան

Իչպու սէլահէթնամէ իքի ճիլտտէն իպարէթ օլուպ չիմտիլիք պիրինճի ճիլտի մէվզը յի ինթիշարէ չըգարըլմըշ աբր քի արզէն սէքսէն տէրէճէյէ գատար թէսատիւֆ օլունան ահվալի զարիպէյի կէօսթէրիր։

Իքինճի ճիլտի տախի տօգսան տէրէճէյէ եանի ասըլ ԳուԹպու Շըմալիյէ գատար կէօրիլէն գարալար վէ տէնիզլէր իլէ պիր չօգ մախլուգաթ, վէ սայիր զիհնլերի հայրէթտէ պրագան քէշֆիեաթը հավի տիր։

Պու միսիլու քիթապլար, միլլէթիմիզտէ մուարիֆին ինթիշարընա պատի օլապիլէճէյինտէն, վէ գրաաթ-խանէլեր։ չիւպհէսիզ բէք չօգ չէյլեր իսթիֆատէ իտէպիլէճէքլերինտէն, թավսիյէսինտէն կէրի տուրամայըզ։

Ֆիյաթը 3 ճնլուգ քեաղըտ օլուպ, հէր քիթապ սաթըճըլարընտա պուլունուր։

ՄԻԻՏԻՐԻ ՂԱԶԷԹԱ
Ա. Ա.

ՄԱԹՊԱԱՋԸ Ե. ԴԱՎԱՖԵԱՆ
Մթանպօլտա Գիտրմի խանը Ղ. 26